

Statistický lexikon obcí České republiky 2013 (dále jen „Lexikon“) obsahuje základní výsledky sčítání lidu, domů a bytů, provedeného k 26. březnu 2011. Veškeré údaje jsou přepočteny podle stavu územního členění státu platného k 1. 1. 2013.

Lexikon se skládá ze tří hlavních částí:

- Základní údaje za obce, části obcí a základní sídelní jednotky podle krajů a okresů (kap. V.) – systematická část obsahující podrobné statistické údaje členěné do nejmenších územních jednotek (základních sídelních jednotek a jejich dílů)
- Seznam obcí a jejich příslušnost do správních obvodů úřadů veřejné správy (kap. VI.) – systematický přehled údajů, které se týkají obcí (příp. městských částí a obvodů) a jejich správní příslušnosti k jednotlivým úřadům
- Abecední seznam obcí, částí obcí a základních sídelních jednotek (kap. VII.)

Kromě těchto částí Lexikon obsahuje:

- retrospektivní přehled o počtu obyvatel v letech 1869-2011 podle krajů, okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, resp. krajů a měst s více než 10 tisíci obyvateli (kap. II.);
- přehled změn v územním členění a v názvech obcí a jejich částí, ke kterým došlo v období od 2.1.2005 do 1.1.2013 (kap. III.);
- údaje o počtech obcí, částí obcí, základních sídelních jednotek a katastrálních území a úhrnné hodnoty podle krajů, okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností (kap. IV.);
- mapovou přílohu.

Systematická část Lexikonu (kap. V. a VI.) je uspořádána podle krajů a okresů podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů a podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Metodické poznámky ke kapitole II.

V letech 1869-1950 je uváděn počet obyvatel přítomných, v letech 1961-2001 počet obyvatel trvale bydlících, v roce 2011 počet obyvatel obvykle bydlících.

Metodické poznámky ke kapitole III.

Změny v územním členění a názvech obcí jsou řazeny podle jednotlivých krajů a okresů, v jejich rámci pak vzestupně podle data účinnosti.

Metodické poznámky ke kapitole IV.

Počet obcí, částí obcí, základních sídelních jednotek a katastrálních území

Je uveden počet prostorových jednotek na území vymezeném legendou. Počet částí obcí a základních sídelních jednotek je uveden bez ohledu na jejich členění na díly. Do počtu částí obcí jsou započteny i obce, které se na části nečlení, takové obce jsou považovány za obce s jedinou částí. Na území hlavního města Prahy nejsou části obce a katastrální území skladebné do obvodů hl. města Prahy dle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů, jejich počet je uveden pouze za hlavní město Prahu celkem.

Ostatní ukazatele – viz metodické poznámky ke kapitole V. a VI.

Metodické poznámky ke kapitole V.

Sloupec a - Pořadové číslo obce

Pořadové číslo obce je uvedeno v rámci okresu. Je to pořadí obce podle abecedního řazení názvů všech obcí a vojenských újezdů, tedy včetně okresních měst i vojenských újezdů. U statutárních měst jsou v tomto sloupci uvedena (a odlišena typem písma) také pořadová čísla městských obvodů resp. městských částí, v případě hlavního města Prahy také správních obvodů 22 městských částí pověřených Statutem hlavního města Prahy výkonem přenesené působnosti v rozsahu obdobném jaký jinak přísluší obcím s rozšířenou působností (dále též jen „22 správních obvodů“). Pořadí je stanoveno statuty příslušných statutárních měst. Tyto územní jednotky jsou číslovány vždy zvláštní číselnou řadou v rámci daného města.

Sloupec b - Okres, obec, část obce (díl), základní sídelní jednotka (díl)

Obsahuje názvy územních jednotek. Názvy obcí jsou řazeny abecedně v rámci okresu a jsou uvedeny tučným písmem. Části obcí jsou v rámci obce očíslovány, jejich pořadí je dáno pořadím části obce podle abecedního řazení názvů částí obce. V rámci jednotlivých obcí, popř. jejich částí, jsou uvedeny základní sídelní jednotky (dále jen ZSJ) nebo jejich díly. Jsou řazeny podle kódu a jsou uvedeny kurzívou.

Mezi obce jsou zařazeny i vojenské újezdy, tj. části území státu vymezené podle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, určené k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Tyto újezdy tvoří územní správní jednotku. V příloze 1 citovaného zákona bylo vymezeno pět vojenských újezdů – Boletice v okrese Český Krumlov, Brdy v okrese Příbram, Březina v okrese Vyškov, Hradiště v okrese Karlovy Vary a Libavá v okrese Olomouc.

V případě, že se obec nečlení na části (resp. podle základního registru územní identifikace má jedinou část obce), ale přitom sestává z více ZSJ, jsou pod řádkem za obec uvedeny údaje za tyto ZSJ. Jestliže má obec pouze jedinou ZSJ, je pod řádkem za obec uveden pouze název a kód této ZSJ, ale číselné údaje ve sloupcích 1-13 nejsou uváděny (byly by totožné).

Jestliže obec, která se člení na více částí, má v některé z těchto částí jen jedinou ZSJ se shodným názvem, není řádek za tuto ZSJ, která by byla textově i datově shodná, uváděn. Pokud je název takové ZSJ odlišný od názvu části obce, je obdobně jako v případě nečleněných obcí uveden pouze název a kód této ZSJ, ale číselné údaje ve sloupcích 1-13 nejsou uváděny.

Hlavní město Praha se v souladu se zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů a podle obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy č. 55/2000 Sb. HMP, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů, člení na 57 městských částí a od 1.7.2001 též na 22 správních obvodů. V případě hlavního města Prahy jsou údaje v této části Lexikonu uváděny ve struktuře: **Obec (Praha), správní obvod, městská část, část obce (díl), základní sídelní jednotka (díl).**

Území statutárních měst se podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, může územně členit na městské obvody nebo městské části, jež jsou vymezeny ve statutárních městech Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Pardubice, Brno, Opava a Ostrava. Za tato města jsou údaje v této části Lexikonu uváděny ve struktuře: **Obec (statutární město), městská část / městský obvod, část obce (díl), základní sídelní jednotka (díl).** V případě, že část obce v hlavním městě Praze nebo v územně členěném statutárním městě náleží současně do několika městských obvodů nebo městských částí, jsou uvedeny tyto dílčí části obcí (části obce díly), které se používají pro statistické účely, protože respektují hierarchickou strukturu územního členění. Části obce (díly) vznikají rozdělením částí obce, které v rámci obce (města) jsou vytvářeny budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními přidělenými v jedné číselné řadě v jednom souvislém území, na více dílů a jsou tedy vymezeny samostatným kódem s ohledem na příslušnost k městským obvodům nebo městským částem.

Základní sídelní jednotka je část území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami ve vybraných městech nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru, výjimečně i tzv. „prázdná“ katastrální území (bez osídlení). Celé území republiky je beze zbytku pokryto souborem ZSJ (proto jsou v Lexikonu uváděny i ZSJ s nulovým počtem obyvatel). V případě, že ZSJ zasahuje do více částí obce (člení se na díly ZSJ), nejsou v Lexikonu uvedeny údaje za celou ZSJ, ale pouze za jednotlivé díly.

Sloupec c - Kód okresu, obce, části obce (dílu), ZSJ (dílu)

Kód okresu - je uveden kód dle číselníku LAU1 (Local Administrative Units) platného od 1.1.2008.

Pro obec je uveden kód obce, který je složen ze základu v rozmezí čísel 50001 - 59999, ke kterému je připojeno jednomístné kontrolní číslo. Obdobně pro městské obvody a městské části ve statutárních městech je uveden jejich kód ze stejné číselné řady (základ v rozmezí 50001 – 59999, doplněný kontrolním číslem).

Kód správního obvodu (pouze u hlavního města Prahy) – je uveden čtyřznakový kód dle platného číselníku, kde třetí a čtvrtý znak představují pořadové číslo správního obvodu (01 až 22).

Pro část obce je uveden kód části obce, který byl zkonstruován následujícím způsobem:

- pokud existuje mezi částí obce a některou ZSJ, patřící do této části obce, shoda jejich názvů, je jako kód části obce použito prvních šest znaků kódu ZSJ (pět znaků základu kódu a kontrolní číslo);
- v ostatních případech, kdy shoda názvů neexistuje nebo jde o část obce bez vlastních ZSJ (tedy jen s dílem ZSJ), je určen kód takovéto části obce jako základ z číselného intervalu 40001 – 49999, doplněný kontrolním znakem.

Pro ZSJ je uveden sedmiznakový kód ZSJ dílu, který je složen ze základu z číselného intervalu 00001 - 19999 a 30001 – 39999, z jednomístného kontrolního čísla a dále z jednomístného pořadového čísla dílu ZSJ. Nemá-li ZSJ díly, je na sedmé pozici uvedena nula.

Sloupce 1 až 4 - Obyvatelstvo

Údaj o **počtu obyvatel** zahrnuje všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu v dané územní jednotce. Zahrnuje osoby bydlící v bytech, osoby v zařízeních (ubytovacích, lůžkových apod.), osoby bydlící mimo byty a zařízení (nouzová, mobilní obydlí apod.) i osoby bez domova.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod. a kde je členem konkrétní domácnosti.

Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium 12 měsíců pobytu na území ČR, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Pro odvození místa obvyklého pobytu osoby byla určující deklaráce na sčítacím formuláři týkající se faktického bydliště osoby (bez ohledu na místo trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu); vyhodnocovány byly i další informace o faktickém bydlišti před rokem, údaje o místě trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu, a místě sečení.

Základem zpracování věkového složení byla data narození (den, měsíc, rok). Uvedeny jsou údaje o počtu osob ve **věku 0 - 14 let a ve věku 65 a více let**.

Sloupce 5 až 9 - Ekonomicky aktivní

Ekonomicky aktivní jsou všechny osoby představující pracovní sílu — zaměstnaní (pracující) a nezaměstnaní.

Mezi **zaměstnané** patří všechny osoby 15leté a starší, které v rozhodný okamžik sčítání byly v placeném zaměstnání jako zaměstnanci, patřily mezi osoby pracující na vlastní účet, zaměstnavatele, členy produkčních družstev nebo pomáhající členy rodiny. Zahrnutí jsou rovněž pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).

Pro zařazení osob byl rozhodující stav k rozhodnému okamžiku sčítání — jejich formální vazba k zaměstnání bez ohledu na délku pracovního úvazku, charakter pracovní aktivity (trvalý, dočasný) nebo druh pracovního poměru, dohody či smlouvy.

Zaměstnané (pracující) osoby uváděly mj. odvětví ekonomické činnosti, v němž pracují. Odvětví se určovalo podle hlavního druhu ekonomické činnosti zaměstnavatele. V tabulce jsou uvedeny počty zaměstnaných osob **v zemědělství, lesnictví a rybnářství a ve službách**. Použité třídění vychází z Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Zemědělství, lesnictví a rybnářství odpovídá sekci A klasifikace CZ-NACE, služby představují sekce G až U této klasifikace. Sféra služeb zahrnuje obchod, opravy motorových vozidel, dopravu, skladování, poštovní, informační a komunikační služby, pohostinství a ubytování, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti, administrativní a podpůrné služby pro podniky, veřejnou správu, obranu a sociální zabezpečení, školství, zdravotní a sociální péči, kulturní, zábavní a rekreační činnosti a ostatní veřejné a osobní služby.

Vyjíždějící za prací mimo obec jsou zaměstnané osoby (bez pracujících studentů a učňů), jejichž místo pracoviště bylo mimo obec, v níž měly místo obvyklého pobytu. V tomto počtu vyjíždějících jsou zahrnuti i osoby s nezjištěnou obcí pracoviště, pokud uvedly okres, ve kterém pracují a tento okres je jiný než okres místa obvyklého pobytu. Nejsou naopak zahrnuti osoby, u nichž bylo zjištěno pouze to, že jejich místo pracoviště je v ČR, avšak bez bližšího určení místa, a rovněž zaměstnaní bez stálého místa pracoviště, kteří údaje o dojízdě nevyplňovali. V případě, že mezi rozhodným okamžikem sčítání a 1. lednem 2013 došlo k územní změně, nebyly údaje o vyjíždějících za prací na novou územní strukturu přepočítávány.

Sloupce 10 až 11 - Domy

Do počtu **domů** jsou zahrnuti všechny domy určené k bydlení (obydlené i neobydlené), objekty s byty (bytem) a ubytovací zařízení bez bytu, pokud slouží k bydlení. Do počtu domů tak patří kromě rodinných a bytových domů i různá zařízení určená k bydlení — např. domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, kláštery a konventy, azylová zařízení pro cizince, provozní budovy s bytem (např. škola s bytem) apod.

Rodinný dům je z hlediska sčítání stavba pro bydlení, která svým stavebním uspořádáním odpovídá požadavkům na rodinné bydlení. Rodinný dům má maximálně tři samostatné byty, nejvíce dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkroví. Mezi rodinné domy patří rovněž rekreační chalupy s číslem popisným nevyčleněné z bytového fondu, využívané k rekreaci.

Sloupce 12 až 13 - Byty

Za **byt** se ve sčítání považuje místnost nebo soubor místností, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení a je k tomuto účelu užívání určen. Za byt nejsou považována mobilní, nouzová a podobná obydlení, přestože mohou být pro některé osoby místem obvyklého pobytu.

Obydlený byt je byt, ve kterém měla k v rozhodný okamžik sčítání obvyklý pobyt alespoň jedna osoba.

Ochrana dat

Z důvodu ochrany individuálních a osobních údajů nejsou za územní jednotky s 1 - 2 obyvateli uvedeny podrobnější údaje o obyvatelstvu ve sl. 2 - 9, ale místo nich jsou uvedeny křížky (x). Údaje jsou započteny do největší ZSJ ve stejné části obce, v případech, kdy se část obce sestává pouze z jedné ZSJ, jsou údaje připočteny k největší ZSJ v rámci základní územní jednotky (tj. obce nebo městského obvodu / městské části v územně členěných statutárních městech).

Metodické poznámky ke kapitole VI.

Pořadové číslo obce

Je uvedeno pořadové číslo v rámci okresu.

Obec, městský obvod / městská část

Obsahuje názvy územních jednotek. Názvy obcí jsou řazeny abecedně v rámci okresu. Názvy obcí se statutem města jsou uvedeny tučně, názvy statutárních měst tučně velkými písmeny. U statutárních měst členěných na městské obvody nebo městské části jsou pod řádkem za statutární město uvedeny kurzívou jednotlivé městské obvody resp. městské části, číslované v rámci daného města.

Mezi obce jsou zařazeny i vojenské újezdy, tj. podle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vymezené části území státu určené k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Tyto újezdy tvoří územní správní jednotku (viz metodické poznámky ke kapitole V.).

Statut

Je označen užívanými zkratkami:

Hm	hlavní město
Sm	statutární město
Mě	město
Ms	městys
Vú	vojenský újezd
mč	městská část
mo	městský obvod

Výměra v ha

Údaje o celkové výměře obcí v hektarech ke dni 31.12.2012, přepočtené na administrativní stav k 1.1.2013 jsou převzaty z podkladů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

Počet obyvatel

Je uveden celkový počet osob, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu v dané územní jednotce – viz metodické poznámky ke kapitole V.

Obvod podle zákona č. 36/1960 Sb. (v tabulce za Prahu)

Uveden je název obvodu podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů, který se v registrech územní identifikace označuje jako městský obvod hlavního města Prahy (Praha 1 až Praha 10), ke kterému městská část přísluší.

Správní obvod (v tabulce za Prahu)

Uveden je název správního obvodu (Praha 1 až Praha 22) podle Statutu hlavního města Prahy (obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy č. 55/2000 Sb. HMP), ke kterému městská část přísluší.

Správní obvod obce s rozšířenou působností (v tabulkách za kraje kromě Prahy)

Uveden je název obce s rozšířenou působností, do jejíhož správního obvodu obec, resp. městská část nebo městský obvod přísluší.

Názvy obcí, jejichž délka by v tomto a v následujících sloupcích přesahovala jejich šířku, byly dle potřeby kráceny.

Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem (v tabulkách za kraje kromě Prahy)

Uveden je název obce s pověřeným obecním úřadem, do jejíhož správního obvodu obec, resp. městská část nebo městský obvod přísluší. Jako samostatné územní jednotky na této úrovni jsou uvedeny vojenské újezdy, které patří do konkrétních správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ale v jejich rámci nepatří do žádného obvodu obce s pověřeným obecním úřadem.

Územní pracoviště finančního úřadu

Uveden je název územního pracoviště finančního úřadu, ke kterému obec, resp. městský obvod nebo městská část přísluší. Od 1.1.2013 bylo 199 dosavadních finančních úřadů nahrazeno 14 finančními úřady s krajskou působností, které mají celkem 201 územních pracovišť. Jejich názvy označují většinou sídlo územního pracoviště, ale existuje několik výjimek (Praha-Jižní Město, Praha-Modřany, Praha-východ, Praha-západ, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Brno I až IV, Brno-venkov a Ostrava I až III).

Matriční úřad

Uvedeno je sídlo matričního úřadu, ke kterému obec, resp. městský obvod nebo městská část přísluší. V případě hlavního města Prahy a statutárních měst Plzně, Ústí nad Labem, Brna a Ostravy matriční úřady existují pouze na úrovni jednotlivých městských obvodů / městských částí.

Stavební úřad

Uvedeno je sídlo stavebního úřadu, ke kterému obec, resp. městský obvod nebo městská část přísluší. Podle stavebního zákona jsou stavebními úřady Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, magistráty Prahy a statutárních měst, vybrané městské a obecní úřady a vybrané úřady městských obvodů / městských částí. Kromě toho existují vojenské stavební úřady ve vojenských újezdech. V přehledu jsou uvedeny úřady na nejnižší územní úrovni, to znamená, že v případě Prahy, Plzně, Brna a Ostravy jsou uvedeny jednotlivé městské obvody / městské části.

Metodické poznámky ke kapitole VII.

Abecední část Lexikonu obsahuje abecedně uspořádané názvy obcí (tučně), městských obvodů / městských částí (tučnou kurzívou), částí obcí a základních sídelních jednotek (kurzívou). U obcí je v závorce uveden název okresu, na jehož území obec leží, u ostatních územních jednotek je v závorce uveden název okresu a obce, jejíž je jednotka součástí. Pokud je název obce (městského obvodu / městské části, části obce) shodný s názvem podřízené části obce nebo základní sídelní jednotky, je uveden vždy pouze název jednotky, která je hierarchicky na nejvyšší úrovni. U každé položky rejstříku je vyznačen odkaz na číslo strany v kapitole V., u obcí a městských obvodů / městských částí pak navíc na číslo strany v kapitole VI.

Metodické poznámky ke kapitole VIII.

Mapová příloha obsahuje mapu krajů a okresů České republiky k 1.1.2013, mapy s administrativním členěním Hlavního města Prahy a jednotlivých krajů a ukázky vymezení základních sídelních jednotek dílů v centrech statutárních měst a hlavním městě Praze.

Použité hranice jsou odvozeny od nejpodrobnějších hranic statistických obvodů a umístění budov s čísly, ze kterých jsou generovány geografické vrstvy výše uvedených nadřazených prvků s přesností používaných mapových podkladů (státní mapové dílo, Český úřad zeměměřičký a katastrální). Tato metoda je kombinována s metodou spočívající v promítání změn ve vymezení katastrálních území do vymezení menších územních jednotek, které jsou do katastrálních území skladebné, tj. do základních sídelních jednotek a statistických obvodů.

Zdrojem údajů o počtu obyvatel dle obcí jsou výsledky sčítání lidu, domů a bytů 2011 a zdrojem administrativního členění státu je statistický Registr sčítacích obvodů a budov, verze produktů k 26.3.2011.

Mapové kompozice z center statutárních měst a hlavního města Prahy jsou ukázkami vymezení území základních sídelních jednotek, ke kterým se vztahují nejnižší prezentační jednotky sčítání. Mapová prezentace (vyhledávání a prohlížení hranic či údajů) základních sídelních jednotek České republiky je umístěna na internetu, na adrese <http://registry.czso.cz/irso/home.jsp>.

Přehled použitých zkratk a symbolů

ZSJ	základní sídelní jednotka
ORP	obec s rozšířenou působností
x	údaj se neuvádí z důvodu ochrany individuálních dat
-	jev se nevyskytoval
.	údaj nelze zjistit